

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Postilla super actus apostolorum, epistolas canonicae et
apoclypsim - Cod. Aug. pap. 82**

Nicolaus <de Lyra>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Iohannes apostolus capitulum primum

[urn:nbn:de:bsz:31-75496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-75496)

rudibus qd subditur. Que in derti
 in sacris scripturis et in stabiles in fi
 de et modis deprauiant male inteq
 tondo sicut et ceteris scripturas sicut euan
 gelij et prophetas. quas iudei et hereti
 ci corripunt ad suam ipsoz dampnatoz
 ut dicitur e supra capitulo precedenti
¶ Vos igitur hęc e ultima pars
 in qua concludit intentu. Vos g
 fratres psciencie psciencia iudice ve
 tuis fallacia herentia custodite
 diligenter caute q sequit malia
 libris vos metipos non e detexu
 psciencia errore traducti a contra regu
 lam fidei ducti cordatis appa firmi
 tate fidei et moru. Crepita verum
 gratia merendo eius augmetu. Papa
 bona. incognice om m h d p. Ita ut
 magis expliate cognoscatis articulos
 fidei et bnficia aliu xpi. Ipi gloria
 et nre et m diom etermitat. a. sine
 fine Amen

capitulum pmi

Qvod fuit ab
 inicio hic in
 tipit tercia
 pars huglib
 in qua ponit
 eple beati io
 hannis apli
 et ewangete
 Et quia p d m
 ordinem doc
 tne comuna
 debent pca

lia precede. Io ponitur pmo epistola
 ad in formandum fideles gualiter. 2o
 personas specialiter. In principio pde
 epistole presens in duas partes diui
 dit. sicut in phemiu et tractatu. 2. Ethe
 annuatio. In plogo ta facit quia
 pmo reddit auditoris attendos. 2o
 doales sive doctos. 3o vica. 3o boni
 uolos. Quod ordinibus. Circa pmi
 sciendum q difficultas matie redde
 debet auditores attentos. Nam ad
 capiendum talia requirit maior at
 tentio. Inter illa vero spectant ad
 doctiam catholicam e max ma diffi
 cultas e circa emanatoz filij apce
 in dmi de qua tractat in ista qro
 capitulo. Omnis spitus qui confite
 tur. ihm xpm in carne venisse
 qdco e. Et hoc e q dicit. Qu fuit
 ab inicio. constructio e suspensua us
 q i amiamus vobis. Et io sic con
 struenda e lecta amiamus vobis q
 fuit ab inicio. a. verbum q pcepit
 eternalis a patre qui e principiu pmi
 mian totius emanatois personaru
 dmar. Secundum quod dicit augu
 stinus in de trinitate. pater est pti

Johannes apstus Capitulum pmi

pau tacus trinitatis Principium em
signat id a quo aliquid procedit Verbu
quo et filius procedit a patre qd pater
dicitur principium seu initium filij que
Verbi Et qd iste sit intellectus huius
te patet per hoc qd subditur aliquibus
tamen interpretis De verbo vite Com
prodit ad inspectum incarnationis dicit
Quod audimus s; iohanne baptis
ta nati Verbi pater. cuius discip
fuit iste iohes apus et euangelista.
Ut dicunt communiter doctores Qd ape
et andreas fuerunt illi duo discip
qui audire abeato iohes de xpo Et
agnus dei sciti sunt ihm iohes po
Sed iohes expressit nome andree et
sui tacuit quia volebat se comendare
quod vidimus oculis nris. ai apo con
uersando Secundo quod dicit iohes
pino Verbum caro factu e et habitauit
in nobis et vidimus gloriam eius oculis
nris corporalibus Viderunt eius
humanitatem et diuinitatem eius oculis
mentalibus per fidem et non so
lmodo per fidem commune. que est
exaudiri. sed etiam per illustratoz
specialem que e quoddam ex ipso qd
subditur Quod per spem. i. per
fectius in spem Viderunt em apli
xpm cecis alluancem. mortuos sus
citatem et huiusmodi que non pnt
nisi virtute diuina fieri Et talia frequen
tor faciebat inuenerunda tamquam
affa virtute et sic virtus diuina
videbatur quoddam in oculis aliis
sicut causa in effectibus suis suo mo
et manus vite contractantur adde
claracionem vitans sue resurrectio

lucce ultimo palpate et videte. quia
spiritus carnem et ossa non hnt sicut
me videtis hnt De verbo vite Quia
verbum incarnatu e per essentiam
et etiam p efficienciam Et em auctor
vite nre nature gre et glorie ¶ Et
ita hnt reddit auditores doctores
Illa em que clarius cognoscunt clarius
pferunt Vnde ieronimus super
penthateuic Quod melius nouimus me
lius et pferimus apli vero de diuis
fuit magis illuanc quam alij pre
dentes vel futuri ppter quod clarius
potuerunt dare de diuis Et hoc fa
ciunt auditores doctores Et id dicit Et
ita a verbum quod e vita per es
sentiam ut dicit e manifestata e
per opera diuina in humanitate assup
ta exoperata Et vidimus nos apli
tatis clarius. et testam de uspi et audi
ti et annuimus vobis. ut edocti pro
vitam eternam a verbum incarna
tu ut dicit e Et iohes xvii hec e
vita eterna ut cognoscant te solum diu
et quem misisti ihm xpm. que erat
apud patrem. ut persona distincta.
alio per eterna gratia diuina nata
et apparuit nobis temporaliter in hu
manitate assumpta. ¶ Quod vidi
mus hic ultimo reddit auditores
beniuolos ex bonitate finis huius
doctore Nam per am hnt in pnter
vita gre et glorie in futuro et hoc
e qd dicit Quod vidimus ic Nam ex pnter
e supra annuimus vobis. ut et nos
pactatem habeatis nobiscum. per
talitatem que e eadem cum gratia
uel ei in sepabilit annexa. et pater
tas nra sit cum patre et filio. et

per hoc intelligitur spiritus sanctus
 qui est tertia unitate persona p
 caritatem om̄i tota trinitas in h̄it
 mentes iustas sicut amans h̄it
 in amato et ceteris. Propter quod de
in ista in capitulo Cui manet in
caritate indeo manet et deo in co- si
autem non ē in peccatis licet sit
in eis per essentia p̄ntia et potentia
per quem modum ē etia in eis crea-
turis. et quia sanctas gr̄e ē dispositio
ad societatem gl̄e q̄o subditur Et
hec scribitur volens. ut gauderis
de gloria iam h̄ita in spe. et gaudium
repleat te plene. quando habebis in
re. Et hec ē amicitia. fuito phe-
mo hic accedit ad tractatū in quo agit
de his que in phemio sunt breuiter p̄-
libata. Sicut autem tā p̄t patet ex p̄-
tis s̄ et eternalis verbi gn̄atio. tempora-
lis eius incarnatio fidelium ad maiorem
et tunc deo associatio. Et de istis tractat
in p̄t huius epistole. Nam tamē
eodem ordine. Nam ut continet dice-
da dicitur in mediate. p̄mo tractat de
ultimo fidei s̄ de dei et fidelium asso-
ciatione. Secundo de verbi incarna-
tionē q̄to capitulo 3o de eius etna
gn̄atione capitulo quinto. Circa p̄m̄
sciendū q̄ societas dei et homin̄ in
caritate m̄haatur. in uia et confirmat
in p̄na p̄mo tractat de ea ut mana
h̄t 2o p̄t in p̄na exortatur capis
in p̄ma diuiditur in tres partes.
Nam p̄mo excludit huius societatis
impedimentū 2o inducit ad eius
promotiū. Et in hoc p̄mo 3o
ut emittitur p̄dite societatis fute dis-
spatiū ibi. Nolite diligere p̄-

ma adhuc in duas. Quia p̄mo declarat
 quod 2o concludit intentū in p̄ci-
 pio capituli p̄dī p̄ma ad huc in duas.
 Quia p̄mo facit p̄p̄tū 2o remonet
 quoddam falsum dictum ab i. Si dixerim
Circa p̄m̄ sciendū q̄ similitudo fuit
associatione et non. Omne animal di-
ligit sibi simile. Adm̄ caro ad simile
sibi quiget et omne homo sibi simile so-
ciabitur. Et per oppositū dissimilitudo
impedit eam. Secunda Cor̄i p̄i. Que
em̄ participatio iusticie. Aut que sanctas
lucis ad tenebras peccati aut tenebra
et sic facit dissimilitudinē additū qui
et lux vera. et per t̄m̄ impedit socie-
tatem cum eo. Dicit agit. Et hec est
amicitia a. res amicitiae digna. q̄
audiuim̄ ab ea. et uerbo incarnato
et amicitiamus vobis tam̄ eius apli
et ministri et quid sit illud subdit.
Quoniam deus lux est. Hic audi-
erunt ab eo. Ioh̄is 1o. Quam diu sit
in m̄do lux s̄m̄ m̄di. lux enim
habet rationem manifestat in uerbo
Verō d̄mo omnia declarantur p̄pter
quod p̄t lux dicitur. Unde augustinus
super genes. Spiritus non sit dicitur
lux sicut lapis sed lux p̄t hic fi-
guratiue. et tenebre ignorantie et
culpe. in eo non sunt velle. Nullus
em̄ defectus in eo potest ēē q̄o sub-
dit. Si dixerim̄ it et in tenebris
s̄ culpe et per t̄m̄ ignorantie que
semper cōmunicat culpam in c̄h̄i.
Ignorat om̄is malus. Et p̄hibet
poni. Erant qui operant̄ malum
h̄entem̄ uerbo. quia s̄m̄ consti-

malorum nostrorum. Et ueritatem non fa-
ring menciendo facto et non solum u-
bo hypocritis em mendatum e in facto
Si autem in luce ambulamus conuendo
in maioribus opibus pacatam habemus
ad inuicem. ppter similitudinem ad
apm. et sanguis ihu xpi filii eius emi-
dat nos ab omni peccato. Quia sacra-
menta noue legis de quibus e baptisus
et penitencia. quibus auferuntur omne
peccatum efficaciam habent a passioe
xpi. **S**i dixerimus hic remouet
quoddam dubium falsum dictum. quo ali-
qui uertunt se inuenes ee a peccato
ostendens qd aliquis non potest dice
hic de peccato presenti nec de pccato
msi sibi reuelatum fuit adeo dicit ergo
si dixerimus qm peccata non habemus de
presenti apm nos seducimus a gloria so-
rietatem dei ducimus per falsitatem. Quia
si de peccato ueniale sit sermo illud no
potest impne uita caraliter uerac. De
illo em dicit p uerba xxviii. Septies
indie cadit iustus. Et sic nullus qm
ueraciter affirmare illo se care. Sed
quia peccata ueniale non sepe a
dei societate. So melius audetur qd de
peccato mortali loquatur. Nullus et
potest scire se pccato mortali care nisi
deus sibi reuelauerit. Et x. Nescit
homo uerac amore uel odio dignus sit.
ppter quod si absq dei reuelacoe asse-
rat se omni peccato mortali care tam
marrerit peccata uacillancie et supbie
et etiam falsitatis asserendo quod nes-
cit. So subditur. Et ueritas in nobis no
e. si confitemur peccata nra. hinc

et deuote. fidelis. in reddendo pms-
sa. et iustus e. quia pmsim e aliq-
mo debitum et sic reddere e iustit. ut
remittat nobis peccata nra. Sic est p-
misit matthi. in penitencia agite qd
pnuabit regnum celoz. Si emendet nos
ab omni iniquitate. per ecclesie sacra-
ta sicut predictu e. Si dixerimus nos
quoniam non peccamus. de pccato. men-
dacionem faciemus. sicut dicitur. Si
conuerterit. Si queratur ubi dicit
doctores aliqui qd hic dicit iob. x. x.
Quis e homo ut in maculis sit
et ut iustus appareat natus de mu-
liere. Vbi translatio alia h. Nemo
mundus a corde neq in fano. rug e
omnis die uita super terram. Sed
ista non uidentur bene dice. Quia u-
lunt allegatu non e apud omnes nec
sancti iob. ex spiritu dei loquitur. Sed
e uerbum eliphaz thomani. **Q**uod
licet in processu lib. multa uerba dicit
tamē falsam conclusionem in p-
tine ut patet per sententia dei in
fine libri. ppter quod dicit qd ubi
eius sit uerbum dicit non uideat
conuenienter dictu. Sed alibi dicit
de peccato originali per os dauid
pphetice psalmo xlix. Iniquitatis
concupis sum et in peccatis conceptus
me mater mea. Et de actu alibi dicit
matthi. in. Vbi docet omnes orac
pccatorum suorum remissione. Dimitte
nobis debita nra. quod e frivolutu
qui non habet peccata. Et p apm
Ro. iii. Et autem deus uerus ois
homo mendax. Verbum eius a
xpno qui e uerbum dei patet

non est in nobis per gratiam sanctifi-
cantiem: **capitulum 11**

Filioli mei hic expeditis infer-
conclusionem mentem quod
si debemus peccata vitare.
dicens filioli mei hic predicta scribo vo-
bis ut non peccetis. ne facietati dñe
impedimentum ponatis. Sed et si quis per
causam ex humana fragilitate adiutorium
habeat apud patrem alium christum osten-
dentem patri peccatoribus vobiscum ius-
tiam quasi dicit non interpellat pro
quibusvis peccatoribus sed solum pro
veris penitentibus. et ipse est gratia et
peccatis nostris. actus et passus nam se-
metipsum obtulit pro nostra expiatione sed quoniam
tunc ad sufficientiam sed peccatis tantum
quantum ad efficaciam nam alii ponit
obitum. **¶** Et in hoc primo hic tunc
ponitur dicte facietatis promotum ad
opus meritorium per quod tantum per-
quam deus in nobis inhabitat et nobis
ipso meretur augere ut acta meretur et
perficiat. Sic igitur creditur hinc roborem
per primo ad opus meritum inducit omnes
generaliter. Sed aliquos specialiter alii per
lo vobis filioli prima induas quia per
mo induat ad opus meritum. **¶**
confirmat sicut dicitur in **Carissimi** **¶**
ca prima dicit **¶** Et in hoc primo pro-
babili tunc coniectura qui cognoscit
omni notitia amatoria que est practica
per per omnia extendit ad effectum. si
mandata eius observemus. Quia
sicut dicit gregorius omelia 200.
Amor dei magis est amoris. oportet
cum magna si est scientiam remittit
operari amor non est. **¶** Sicut dicitur.
Qui dicit se nosse eum. nactus est

tate formata. et mandata eius non
custodit. facilitate hinc. mendax est. quia
veritas non subest dicto eius. Qui autem
servat verbum eius. corde retinendo
et opere adimplendo. Vere in hoc caritas
dei perfecta est. Perfectus dicitur cui nihil
deest quibus meretur. Sed hoc potest
intelligi dupliciter quo ad patrem. Uno modo
cui nihil deest de his ad que tenet. Et
sic qui servat verbum dei quantum ad
eius precepta. dicitur meritate perfectus.
Alio modo accipitur cui nihil deest. de
his que potest habere et sic caritas non
est perfecta in via quia spiritus per quibus
quocumque perfectus in mundo recte dicitur
tunc dicit alio perfectior in quantum non
solum servat mandata que sunt neces-
saria sed etiam tunc hoc consilia que
sunt super erogationibus. Et sic dicit
opus est. **¶** Dixi inveni viam perfec-
tionis querenti. Si vis perfectus esse.
Vade vende omnia que habes et da pau-
peribus. et veni et sequere me. **¶** Et quoniam
to quis ferventius eius mandata vel
plura deimpleret ex caritate servat et
strictius dicitur magis perfectus. quia
per caritatem deus habitat in nobis. **¶**
Sicut dicitur. In hoc primo quoniam a ipso
primo tunc hic accipitur scientia large
per amicitiam probabili. **¶** Et dicitur est capitulo
precedenti nisi super hoc habetur. **¶** Rele-
tatio divina. **¶** Et autem sequitur malis
libris. **¶** Si in ipso perfecti fuerimus non
est in libris correctis. **¶** Qui dicit se nil-
lo mane per caritatem debet sicut il-
le ambulavit. inter homines consan-
do et ipse ambulare apud imitando
non solum in observacione preceptorum sed
etiam consilia secundum suam possibilitatem

tie carnis vige ppter quod laudat
 eos de castitate. ut ad eam magis amme-
 tur. Nam amicus laudata crestit. Qdco
 dicit scribo vobis adolefcentes quomā
 viciis malignis & mali agnis men-
 tuū qui ē concupiscentiē quasi dicit
 de recto non debetis vos per mite vni-
 ti ac carnalibus desideis. Quarto indu-
 cit infantes tamē aliquo mō vobis capa-
 ces qui licet pauca cognoscant. de dno
 cum cognoscant. deū cō patrem apōz
Igitur dicit Scribo vobis infantes
 quomā cognoscitis patrem. quasi di-
 ceret ex quo cognoscitis eū. reuerē dēo
 et pro ut possibile ē vobis imitari.
 Quinto inducit iuuenēs qui iam
 hnt robur corpōis dicens Scribo
 vobis iuuenēs quomā fortis est
 quasi dicit sicut estis fortes corpore
 atā pte mente. ut non deficiatis
 in quacūq; tribulacōe. Et subdit adho-
 ratiō. Et viciis malignis & dyaboli
 remittēdo ei et pompis eius in bay-
 tismo quasi dicit debetis firmi stāe
 ne decedat vntam alio. **N**olite
 dilige hnt pntur dīne sanctatis
 cum hominibus dissipatiō ut autet
 Qd duplex s; cupiditas q̄ ē vne-
 mē caritatis in qua caritate consistit
 dita sanctas. Et heres peruersitas
 que dictam societate dissipat. Ergo p-
 mo docet caritē pmi. 2o secundū i-
 ffilioli it. **E**nta pmi dicit Nolite
 dilige mūdū. Non accipit hnt mū-
 dus p omni stāte creaturaz. Sicut
 dicitur qd hnt pmo mundus per apm
 factus ē. Creaturē diligende snt
 inquantū per eis ascendit tam-
 quam per scalam ad cognitiōē crea-

tois. Po. pmo pmi plura em apm
 a dei creatura mūdū rāb homine per-
 ca q̄ facta snt intellecta conspiciūt. se-
 piterna hnt amicus eius. cedunt rās.
 Sed accipit hnt mūdus p hominibus
 delectabiliū hnt mūdū inordinate que-
 renalius. De quibus dicit qd hnt pmo
 mundus cū non cognouit. Quia occupa-
 tio cura delectabiliū mūdū impedit
 cognitiōem dei. licet autem natura
 sit impis diligenda. mūdū tamē q̄
 odiendum et fugiendum. Nam amicus
 pntur similis efficitur p alioz pmi
 Nonnātur autem hnt mūdus rōne
 vntoz. 2o subditur. Neq; ea q̄ in mū-
 do snt a caritā corpō. Si quis diligit
 mūdū. hoc mō dicit. non ē caritas
 patris meo. Nam amor delectabiliū
 hnt mūdū retrahit ab amore dīno.
 Quomā autē quod ē in mūdo a-
 in hominibus mūdāms concupiscentia
 carnis ē. que viget in voluptuosis
 et superbia uite in ambiciosis que
 s; triplex concupiscentia. Non est
 ex parte. quia nichil caritatis est
 adeo. licet res concupite snt ab eo et
 etiam potentia concupisibilis. et eius
 actus inquantū ē ens non aut inq̄-
 tid deordinatus. sed ex mōdo est. q̄
 per venit ex defectū seu malicia ho-
 minū p pntur mūdāms. et mū-
 dus a hominibus mūdāms transibit
 de hoc mūdo p morte. Vita em
 pntur non ē nisi quidam transitū
 Sapie ij. Vmbre transitus ē spūs
 mū. Qui autē facit voluntate dei
 manet in eternū. quia de statu gē
 transit ad statū glorie que ē gratia
 confirmata it. **A**ffilioli hnt con-

docet p̄caue hereticos peruersitatem
Et secundo firmiter tenet catholicam au-
tatem ubi vos quod audistis Sed circa
dicta facit breuem recapitulacione ad
maiores dictorum firmitatem ubi h̄
scripsi uobis p̄ma in duas quia p̄mo
mouet hereticos tunc Secundo docet
eos cognoscere alii Sed vos Circa p̄-
mū dicit filioli hic accipitur filioli
largius quam supra s̄ p̄ omnibus fide-
libus qui dicuntur filioli b̄i iohannis
eo q̄ erat ap̄tus in illis partibus No-
uissima hora ē a p̄p̄ta etas et ul-
tima huius m̄di que p̄milis currit
cum septima que ē etas questencia
in celo a tempore passionis x̄pi per
quam ē aperta ianua celestis aliter
exp̄antur de tempore antix̄pi quod
dicuntur hora nouissima eo q̄ ē finis
circa finem m̄di tunc aliquo m̄o
incipit a tempore ap̄ti in quo ebyan
et ebetm̄ty p̄p̄m̄it et plures
alii heretici qui fuerunt figura an-
tix̄pi Sic beatus ioh̄es baptista d̄
uēisse in sp̄itu helye luce p̄mo Et
huic exp̄oicōm magis concordat h̄c
sequens em̄dicatur Et p̄uit audistis
quia antix̄pus uenit uenit q̄
suo tempore m̄t antix̄pi multi fa-
ciunt s̄ heretici cōruptores uitate
ewangelij sic faciet antix̄pus p̄m̄
stimus a ex hoc p̄p̄ndim̄ quia
nouissima hora ē a q̄ temp̄g antix̄
quoddamō incipit in eis ex uobis
p̄dicem̄t a ex p̄rietate m̄t Na
heretici q̄p̄e dicunt qui fidem ca-
tholicam p̄stetam cōrumpunt
sed non erant ex uobis s̄ p̄m̄dam
eternam dei p̄destinacione Nam

si fuissent ex uobis hoc modo per-
mansissent utiq; nobis s̄ quia d̄na
p̄destinatio non frustrat̄ effectū
suo sed ut manifesti sint p̄p̄lo
exierunt de societate n̄ra ut sit
a fidelibus melius euentur. ¶ Si
uos hic cōter docet modū cog-
noscendi hereticos qui alii alim̄de
uēiebant ad subuertendum fidē
p̄m̄p̄liū Et p̄mo tangit modū a-
p̄te fidelū dicens Sed uos uir-
tūem gracie habetis a sancto sp̄i-
ritu que data ē uobis in baptis-
mo et nostris om̄ia s̄ ad salutem
necessaria Natura em̄ non de facit
in necessariis et multo minus ac-
tor natiue uirtus autē fidei n̄ra
ē ad salutem tunc magis uel maḡ
exp̄licite p̄m̄m̄ stand̄ credentū n̄a
sacerdotes plura tenentur exp̄licite
cognoscere de his que sunt fidei Et
nō p̄ uomat hereticus ad cōrū-
pōndm̄ fidem et fidelis se cōstitat
ad deū ad habendū eius cōmōicōe
dirigentem non deficiat quia em̄
dirigat p̄ se uel p̄ aliu s̄ p̄m̄dū
ca q̄ p̄tinent ad statū suū et p̄
mp̄orestate ē h̄c cōmōicōe d̄cētē
de cōm̄bus necessariis ad salutem
Illud autē h̄c d̄m̄t quod ē m̄p̄tūe
n̄ra habendi Non scripsi uobis
quasi ignorantibus hic dicit
specialiter p̄ maioribus qui sc̄d̄
falsitatem heresim̄ et ueritatē
articulorū discernē Secundo dat
modum cognoscendi ex parte ho-
reticorū dicens Dicitur ē mendax
s̄ in fide nō qui negat a nega

tionem que sequitur affirmat & dixeram sed quoniam resus non est christus hoc enim affirmant iudei ob sciam dicentes qd abus nazareus non est christus in lege et prophetis promissus hoc etiam affirmabant heretici qui iudicabant per baptismum. hic est antiochus et christo contrarius qui negabant patrem et filium ita sicut enim que pater se punit et pempta se punit. Ideo negant unum et alterum et similiter qd confitentur unum et alterum. Vos h' tunc mouet eos tunc fidei unitate dicens Vos quod audistis ab initio ante conuersionem in nobis permanet sine hesitatione et deuotione si autem in uobis permanserit si fides talitate formata quam accepistis in baptismo et uos in filio et patre manebitis in pater per gratiam. et hoc accepistis quam apud pollicatus est uobis dare in futuro sed in uita eterna iohannis eu. Hec est uoluntas eius qui misit me pater. ut omnes qui credet filium et credit meum habeant uitam eternam. Hec scripsit hic ponit uita predicta recapitulatione ad maiorem affirmationem dicens Hec scripsit uobis de his qui seducunt uos et conantur uos decipere et uos amissione gratie qua accepistis ab eo et adeo in baptismo maneat in uobis. In pace scate enim homo est illam gratiam obseruare quia deus non subtrahit gratiam ab aliquo nisi apud pater subtrahat se adeo per malam uoluntatem. Et no

neesse habetis ut aliquis homo doceat uos. Non est per hoc intelligendum qd fideles simplices contempnere debeant doctrinam superiorum uel etiam negligere cum ea possunt habere. quia doctrina dei est. Sed hoc dicitur Quia si humana doctrina deficit deus supplet ut dicitur super. Sed sicut conatio eius est dei que est sufficientis docet uos de omnibus necessariis ad salutem maxime in eo quo deficit humana tractat. unde frequenter inueniuntur aliqui simplices multi in campis. clarus uidetur in his que sunt necessaria ad salutem quam alii qui quasi cotidie audiunt sermones in uicinis magis. Et uerum est et non mendacium. Na ab eo qui est regula ueritatis non potest prede nisi uerum. Et sicut docuit uos manete in eo per bona uoluntatem. ut cum appuerit in iudicio habeamus fiduciam et certitudinem debeatitudine mea. ut non conseruam ab eo in aduentu eius. audiendo illam terribilem sententiam que habet azathi. Ite maledicti in igne eterni. Si scitis quoniam iustus. qd nullus fidei hoc nati est de deo. sitote qm et omnes qui faciunt iustitiam et opera iusticie. christo natus est et h' facit quantum habet esse ab eo. Et si loquimur de opibus iusticie que est uirtus pollicita. Verum est quia ab ipso est de boni natus et multo fortius uerum est de opibus iusticie in fide. qd daturum gratia per quam homo constituitur in quadam participatione supernaturali esse dei. Secundo quod dicit Sed a pet' pmo Maxima et priosa

nobis pmissa donavit ut per hoc
efficiamur dñe confortes nante **Cap**
Videte qualem caritatem **Cap**
postquam beatus iohannes
tractavit de pietate dei et
hominū hōsequēter tractat de illa que
expectatur in patria Et dicitur in dicitur
Quia pmo declarat eius perfectionem
Quod debuit ad eam dispositionem i Et
omnes Contra pmo dicit Videte a dili-
genter attendite qualem caritatem dedit
nobis pater celestis in filios adopran-
do Iohēs pmo Dedit eis potestatem fi-
liis dei fieri Hijs qui credunt i noīe
eius Qdco pūditur Quod filij dei noīem
et simg an illare atq hor noīe in
nobis non ē vānū nec in ane et
per cōis hēamū ius celesti heredita-
te. ppter hoc mūdus non cognovit
vob nōtia appbationis homines ei
mūdani non appbant sed repbant il-
los qui tēms contemptis tendunt ad
hereditatem celestem eos insecos et
stultos reputantes Et pūditur causa
cum dicit Quia non novit eū Ho
hoc em q homines mūdani sunt
tēms totaliter mēti auertitue a
cognitōe dei patris i quantum ē datur
celestis hereditatis ppter quod nō app-
bant sed repbant contemptores et eno-
rim et appetitores celestū Et si q-
ratur que sint illa celestia Respondi-
tūssimū nūc filij dei simg peregrinā
adopnōne et non dnm apparuit quid
erimq quia illa bona celestia non sūt
comphensibilia qd dicit non pnt suf-
ficienter expmī ab hominibus vte p-
sentis pma Adprij Adulus nō vidit
nec auris audiuit nec in corhōis

astendit que pparuit deus hijs q
diligunt eum Semus quasi diceret
hoc tantū simus signali de celestibz
q tū apparuit i cum nobis patre se
ostendit in possessōe celestis heredi-
tatis nos ponendo similes ei emg
in apm quantum possibile ē transfor-
mari et ei conūcti Et pūditur modq
huic conūctōis et transformatiōis ad-
ditur quoniam videbimq eū pū-
ti est videndo apm clare pū et
vnt Cognitio em secundū omnes
philosophizantes sit p assimilatiōem
cognoscentis ad cognitū hōc etiā
vntio est perfecta cognitio que po-
test haberi attentiva intellectuali et
per cōis ē ibi assimilatiō perfectis-
sima addem et transformatiō per
amorem amōis et in hoc consistit
societas dei et beatorū Et omis
hic cōter declarat debitam di-
spōitionem ad hanc societate con-
sequendam que duplex ē secūda
pōitur i Omis qui non ē iustus
pma ad huc mūdus Quia pmo
facit pparitū Qd remouet quoddā
errōneū dicitū ibi filioli pmo vero
disparis aduisionem dei conspēda
ē puritas mentis secundum dictū
saluatoris mathi 5 Beati mūdus
tarde quoniam apī deū videbunt
qd dicit Et omis qui hō spem hūc
in eo hoc ē mēco speratis apm
videre facie ad faciem clare pū-
tificarē s; conscientia emūda-
do sicut ille sanctus ē ppter qd
non admittit ad sui uisionē nisi
sanctos Et q ab ea repellantur

in mudi **C**onsequenter ostenditur :
 Omnis qui facit peccatum et iniquitate
 facit Nam peccatum e transgressio le-
 gis sine . lex aute dicitur e opa equitas
 Et io m omni peccato mortali e equita-
 tis corruptio et per cons iniquitas Et
 scitis quia ille apparuit in carne as-
 sumpta . ut peccata tollet . que sine
 dine iusticie impedimeta . et peccatu
 in eo non e . a . ce non potest qdco
 subdit Omnis qui in eo manet fide
 formata caritate caritate . non peccat
 quam diu sit manet . quia contra illa
 simul ce non pnt in eodem subiecto
 Et omnis qui peccat non videt eu . Vi-
 dens em stare tamen videt opm su-
 mmi bonu nullo mo pr aucti ab eo . p
 peccatu nec cognouit eu fide forma-
 tate nec per hoc e intelligendū
 q habens fidem caritate formam non
 pnt peccare posse peccare ut a qui
 dixerunt et anale dypoln . is **C**on-
 caritatem tuam pnam reliquisti me-
 mor esto atqz unde consideris at
 Sed sic e intelligendū e q nullus
 ostens actū fide forma caritate uel co-
 astens in ea peccat qd dicit nec
 cognouit eu actū peccando **F**ilioli
 hic conter remouet qdam dictum
 erroneū erant em aliqui dicentes
 q ragnias fidei sine opibus sufficie-
 bat ad salutem Circa quem errore
 strupit beatus iacobus ut visum
 e supra in epistola sua et sic contra
 opm dicit beatus iohannes filioli nro
 Vos seducit predicto errore . qui fa-
 cit iusticia et opera iusticie iustis
 e et non ille qui credit sine opibus
 qui facit peccatu ex dyabolo e . licz

dicat se ce xpiam . qm ab initio dya-
 bolus peccat Non e per hoc intellige-
 dum quia reatus fuerit malus cor dyp-
 erunt aliqui Quia scribitur Genesis
 pmo Vidit deus cuncta q fecat et
 erant valde bona . Sed quia ex quo p-
 mo peccauit semper in peccato perse-
 uerauit Nam peccatu eius e extreme
 diabile et peccandum homines inducit
 In hoc apparuit filius dei in huma-
 nitate assumpta ut dissoluat opera dya-
 bolus per mortem suam et carie sacrameta ab
 eius morte officaria hinc qd concludit
 Omnis qui natus e ex deo . per sacra-
 mentū baptismi . quod e sacramentū fidei
 formate peccatu non facit inquitū
 sit natus quia fides formata caritate
 non stat tunc peccato mortali qdco sub-
 ditur Quomam scime opm in eo
 manet s; gratia que non compatit
 scime tale peccatu et non potest
 peccare inquitū hinc gratiam que
 non potest ce ratio peccandi sicut sedes
 inquitū sedes non potest ambulare q
 impossibile et hoc in sensu sedete
 ambulare e impossibile potest tamen
 peccare per defectibilitate liberi ar-
 bitri q non tan firmatur in bono
 per gratiam impm . msi maliquibz
 ex gratia speciali ppter quod in fert
 distinctione filioz dei et dyaboli di-
 tens In hoc manifesti sunt filij
 dei s; q non peccant mortaliter
 Et filij dyaboli per operatoz peti
 et sic patet q non sunt aliqui filij
 dei per fidem sine opibz quod tan-
 tude intendebat **F** Omnis hic
 pamtur pda dispositio ad beatitudi-
 dine q e caritas fraterna a iacti
 V Beati misericordis qm xpi msc

recordiam consequentur Et diuiditur
induas Nam pmo induit ad fraternitatis
actum No declarat debitum
modum i filioli Circa pmm partem
pmo continet se ad p dicit dicens
Omne qui non e iustus iusticia iustu
sa non e de deo quia illa sola facit
dignu contra eterna et qui non diligit
fratrem suu non e dignus contra beata
uoniam hec e amicitia a res ami
ciata quam audis ab amicis comi
satis vestre ut diligatis alteru
tu fratru et non sicut non sup
pls suis qui ex maligno erat a dyabo
et occidit fratrem suu abel Genes
iii Et ppter quod accidit eu Respo
det quoniam opera eius maligna
erant fratris aut iusta qstus su
at occiso pma Nam muna abel
ppter eius iusticia fuerunt accepta
deo in cuius signu ignis descendit
de celo et consumpsit eius sacrificiu
Vnde genes iii vbi dicit Et re
spexit dñs ad abel et ad munu eius
translatu theodactis hie et in fla
manit deus super abel talis enim
in flaco signu e acceptatione dñe
ut patet iudiu vi de oblatione
gedcoms et de moio tertio in oblatioe
manne et tertio Regu xviii in
oblatioe helis et ii paralysu iii De
oblatioe salomonis De cadens cayn
concepit in iudiam et odii contra
fratrem ex quo odio sicut ex causa
p pmo accidit eu dicitur aute
opera cayn fuisse maligna q licet
offerret deo offerrebat tunc de pe
ioribus et ex voluntate peruersa
q dicitur genes iii ad cayn aut

et ad muna eius non respexit q
dicit ppter malicia cayn muna
eius non acceptauit Et ex hoc con
cludit dicens Nolite mirari fra
tres si odit vos mundus q opa
eius maligna sunt vestra aute
bona Et subdit causam bonitatis
dicens Mas sicut certitudinalit
si referatur ad aplos qui receperunt
spitu sanctu in signo uisibili et in
gratia fuerunt confirmati et de
hoc per dinam a euclataz fuerunt
certificati Si autem ad alios re
feratur aut accipitur p p babil
coniectura qm translati sicut de
morte adiutam grē quoniam dili
gunt fratres opera vero ex tra
tate facta sunt meritoria Et ideo
subdit per apostolu Qui non diligit
manet in morte quia caret carita
te que e vita anime Omne qui
odit fratrem suu quod e peius q
non diligit eu homicida est sui
spus spiritualis et fratris sui cor
pales dispositus tunc Nam odii
dispositio e ad homicidii sicut di
tu e de cayn Et pnt q omne homi
cida no hie vitam eterna in se
manente quia non hie gratia q
e in nobis quodam inchoatio in
te eterne que confirmatur in glā
que e gratia confirmata Quia
cayn hie contem induit ad
actu caritatis fraternitatis p exemplū
xpi qui mai voluit p nostra salu
te Et pmo facit suam inducto
nem Secundo aliquos exclusi
onem i qui habuit Circa pmi

patet licta corpore i Nos debemus
 pstantibus animas pane a iura
 corporalem p salute corp spūale ex
 ponere Et hoc debuit patet ex
 ordine caritatis secundū quoniam
 deus ē super omnia diligendus et
 proximi aīa p̄a. et tertio loco anima
 proximi p̄ et vltimo qm̄ corpus
 Secundum augustinū p̄mo docet
 na xp̄iana Romi vero minus dili-
 gibile secundum ordinē rectū debet
 exponi p salute magis diligibilis
 q̄ter quod vita corporalis ē expo-
 nenda p̄ spiritali salute proximi nō
 tōmē semper omēs ad hoc tenent
 nec conformit̄ eius ratio ē quia
 quilibet in minet semper cura sui
 corporis non autem cura de salute
 spiritali proximi. sed solum in
 casu necessitatis. ut si quis videat
 periclitari proximiū spūale et non
 possit sibi aliter subueniri q̄ talis
 videt exponit se morti corporali
 iurati casu tenetur hoc facere et ait
 Et hoc modo videtur beatus vital
 martir v̄sitūū medicū in articulo
 mortis p̄senti p̄fide xpi et expauit
 tentem p̄ nō exhortationibus ro-
 borasse p̄ quo ad mortem fuit con-
 demnatus Alii vero qui curā a-
 nimarū hnt ut sacerdotes curati
 epi et alii plati nam solum in hoc
 casu sed etiam malis tenent pro
 salute subditorū suorū vitam expo-
 nē corporalem. ut patet si lupus
 mittet gregem ad rorū pendit et
 in fide vel mādus aliter non cōt
 pastor. sed mercenarius s̄dm̄ testi-
 moniū saluatoris Johannis 10 13

¶ Qui habuit hic conitor ostendit
 malis quibus defectum huius caritatis di-
 tens Qui habuit substantia huius mundi
 a diuicias Hic tangitur duplex casus
 in quo elemosinam necessitatis est
 et precepti Omnis accipitur facietis
 si qm̄ h̄t sup̄fluum victui et vestitui
 consideratis necessitatibus percipere
 status et non solum s̄dm̄ p̄ntē sta-
 tum. sed etiam s̄dm̄ p̄ntē ca q̄ p̄-
 babilis p̄nt occurrere et fr̄q̄t̄ occur-
 rit et secundum hoc dicit ludo-
 xoi Quod semper ē dare elemosinā
 Unde basilius famelicū panis ē que-
 tu tenes. mudi timent. quam in con-
 clavi conseruas distalitati calcens q̄
 aperit te marcescit. indigentis arge-
 tum quod possides in humerū. quo
 circa tot munitas quot dare va-
 leas Et hoc idem dicit ambrosius
 mderet indigentis xlvii capitulo
 si tū h̄t Et hoc notatur tūm dicit
 Qui om̄ habuit substantia huius mu-
 di admittas sup̄fluum mō dicto Se-
 cundus casus accipitur ex parte rea-
 pientis s̄ qm̄ patitur urgente necessi-
 tatem et non apparet Unde susten-
 tā possit nisi per elemosinā asig
 et tunc iste tenet dare non solum
 de sup̄fluo sicut in casu predicto
 sed etiam de necessis non per se
 secundum individū considerate. q̄
 plus quilibet tenet sibi quam alii
 si sit in necessitate simili. sed de
 necessis sui status Nam quilibet
 debet se restringere ut proximo ad-
 iuet in vltima necessitate Et s̄dm̄
 hoc subditur Et uidit fratrem suū
 necessitatem h̄re s̄ vltimū et
 clausit vistera sua ab eo subue-

Inventionem denegando. quō caritas dei
meo quasi diceret nullo modo. Quia ei
casus est transgressor precepti. Sicut apparet
quod dicit Augustinus. postquam fame mori
entem si non pauperi occidisti. **¶**
Filioli. Hic rōter induit adducit di-
ligendi modum dicens. Filioli mei non
diligamus verbo sicut tantum sicut illi qui
verbo dicunt se fratribus comparari sed
defacto nichil et hic amor fictus
sive vane neque lingua. sed falax
Sicut isab dixit amase. Ad regem.
¶ Salve mi frater et statim inter-
fecit eum. Et hic amor non solum est fic-
tus et vane sed etiam perditionis. sed
apere contra. p̄m̄. et uitate. contra
scdm̄ in hoc diligendi modo. sed efficaciter
et veraciter cognoscimus quia ex
uitate sumus. i. ex deo qui est ap̄a uita-
tas. et in conspectu eius suademus
corda nra. ad uere caritatis opera. vel
aliter suademus corda nra. a con-
fidentes presentare patimur coram co-
corda nra. Quod si aliter diligere
suzane uel falso hoc facere non posse-
mus. sicut subditur. Quonia si reprehendit
nos cor nrm̄ de uana uel falsa di-
lectōe. maior est deus corde nro et
nauit anima. propter quod talis cari-
tas uel falsitas non latebit eum. Ca-
rissimi si cor nrm̄ non reprehendit
nos de dilectione uana et fallaci. fi-
duciam hanc adducit sicut in nris ne-
cessitatibus recurrendi ad xpm̄ et p̄p̄
petierimur de pertinentibus ad salutem
et perseveranter accipiemur ab eo. non
tamen semper statim sed tpe optimo

Nam frequenter debet petitor esse fi-
delius implere. ut non sit uile quod
prestat et ut de philipio de p̄dis et
postulationis expectatōe m̄nd̄ eis acci-
tat. Et subditur. Vano implerōis cu-
ditur. Om̄ mandata eius custodimur
et tpe autem custodietibus eius mā-
data uitam eternam p̄mittit. mathi
xxix. Si uis ad uitam ingredi serua
mandata. Et fidelis est ad implendo p̄-
missa. Et que sunt eius mandata
subdit dicens. Et hoc est mandatum
eius. Hic accipitur singulare pro
plurali. quia om̄a mandata eius con-
tinentur in fide per dilectione ope-
rante. Ps. xiii. plenitudo ergo lo-
gis est dilectio. Et qui seruat man-
data eius per dilectione ad implendo
in illo manet sicut amans in a-
mato et etiam tranisit. Et in hoc
stringit qm̄ manet in nobis dicto
modo in spiritū hoc est per sp̄m̄. que
dedit nobis si hoc intelligit de
beato iohanne et ap̄tis alijs q̄sd̄
sive est per certitudinē dñe. reuola-
tōis. Si autē de alijs est per pro-
babilem coniecturā ut dictū est si-
pra eodem capitulo. **¶**
Carissimi. Hic est p̄da pars
principalis tractatus huius
epistole in qua beatus iohannes
agitur de uerbi incarnatione
Et p̄mo uitate declarat. Secundo
de declaratione confirmat. Et nos
vidimur p̄ma induit. Quia p̄mo
determinat ueritatem. Secundo
inducit ad caritatem. i. carissimi.
Et quia appōita iuxta se pōita
magis clarescunt. Adde determinat

nando ponit ueritatem contra opposita
 falsitatem Et diuiditur in duas partes
 Quia primo determinat ueritatem in com-
 paratione ad doctores. 2° ad audientes
 i^o q^uo demudo sunt. Contra primum dicit
 Nolite omni spiritu credere a omni loque-
 ri de spiritualibus inter quo ueritas
 uerbi e de maioribus Sed probare p^{ro}
 modus autem probandi postea ponit
 Sed primo ponit pauca ratio probandi
 cum dicit Quoniam multi pseudo pro-
 phete a multi doctores falsi de in-
 carnatione exierunt in mundo s^z
 clyon et hermetus ut dictu est
 supra et subditur modus probationis
 in dicitur. An hoc cognoscit spiritus
 dei a loquens de spiritualibus ex spi-
 ratione diuina Omnis spiritus qui confi-
 tetur alium xpm in carne Venisse
 ex deo e .i. loquitur ex inspiratione
 diuina xpus est nome suppositu in du-
 pliciter natura s^z diuina et humana
 assumptio in uirgine Sed uenit
 in carne nascendo de ea in carne as-
 sumpta. Et sic patet q^uo uenisse in
 carne in eludic uenisse in carne
 Quia secundum primum primum quater q^uo
 aptius magis expressit hoc qua p^{ro}
 nunt Et omne spiritus qui soluit ihm
 sicut clyon et hermetus negantes
 eius diuinitate. et omnes alij male
 sentientes de incarnatione uerbi Ex
 deo non e q^uo non loquitur de spiritu
 diuino sed maligno. q^uo subditur Et
 hic e antixpus non e persona s^z
 in figura ut dictu e sup^{er} 2° cao
 et sic patet h^{ab} sequos cum dicit
 De quo audistis ut uos ex deo est
 filiole per baptismum regenerati et

f
 uicistis enim figuralem antixpm
 confitendo ihm xpm e deum et hominem
 uerum **¶** Vel uicistis eum in mundo de
 uicendo concupiscentias oculorum et
 superbiam uite q^uo nome mundi intelli-
 guntur ut dictu e supra p^{ro}o capitulo
 Quoniam maior e qui in nobis e sp^{iritus}
 dei in quo uicistis concupiscentias m^{undi}
 et non uirtute q^uo quam qui in mundo e
 quam spiritus malignus qui h^{ab}eat in hoib^{us}
 mundanis et uicinat concupiscentias p^{ro}
 dictas **¶** q^uo demudo hic conter-
 determinat ex parte audientium Et
 quod sciendum q^uo quilibet libenter au-
 dit illud ad quod p^{ro}mitatem h^{ab}et et op-
 portet abhorret q^uo heretici in doctrina
 sua laxabant hominibus mundanis mi-
 di delectabilia. ut sic facilius peruer-
 terent eos circa credibilia Et hoc e
 q^uo dicit q^uo a heretici qui sunt figura
 antixpi de mundo sunt a quibus huius
 mundi delectabilia **¶** Unde dicit aug^{ustinus}
 in libro de ueritate credendi Heretici
 e qui aliquid temporalis comedi et
 maxime glorie p^{ro}cipant q^uo sui gra
 falsas ac nauas appariciones gignit
 Vel sequitur q^uo de mundo loquitur.
 Nam ex habundancia cordis os lo-
 quitur Et mundus eos audit Nam ad
 ea que p^{ro}dicant assentit **¶** Nos ex deo su-
 mus. regnat qui uouit deum fide
 formata. uirtute audit nos. argu-
 estendo doctores n^{ost}ros. qui non e ex
 deo non audit nos. sed magis ab-
 horret doctrinam n^{ost}ram q^uo hoc cog-
 nostimus spiritum ueritatis et spiritum erro-
 ris a doctorem et discipulum erro-
 ris **¶** Caissimi Declarata ueritate de uerbi
 incarnatione Hic uertit ad tracta-
 tum de ueritate de quo in ho libro

per magister intendit ut patet ex
processu libri propter quod tractando de
alijs intermissis de caritate ad qua in-
troducitur hic quadruplici ratione prima sunt
explanatio dei quam per caritatem consequimur
Nam ipsa dividitur inter filios regni
et perditionis quod dicitur Diligamus nos
invicem quoniam caritas ex deo est
et adeo in fusa. Et omnes qui diligunt fratres
suum ex deo natus est quia caritas est
quodam participatio divine nature in nobis
¶ Et cognoscitur hic ponitur scilicet ratio
quod accipitur ex deo cognitionem quam de-
bemus appetere et hanc homines per carita-
tem Nam sicut malicia voluntatis
per hunc vitiosum perditur ratio iudicium
Ita contraria bonitas eius que est per carita-
tatem causat in intellectu iudicium rectum
¶ Ad hoc quod dicitur prima Corin-
thios ii animalis homo non percipit
ea que sunt spiritus dei spiritualis autem
iudicat omnia Et hoc est quod dicitur Et
cognoscit deum scilicet habens caritatem
qui non diligit dilectione caritative non
novit deum notitia imitativa quo-
niam deus caritas est Non est per
hoc intelligendum quod deus sit caritas
moveret in mediate voluntate huma-
ni ad actum diligendi sine huius medio
Ut videntur sententia magistri senten-
tiarum decima septima de sententia p
libri quia sic tolleret ratio delectabi-
lis ab actu diligendi Nam huius pro-
ficiens pars facit actum delectabilem Ad
ethicorum Deus autem non potest esse factus
perficiens voluntatem recte ergo est
Similiter ratio imitativa Nam per in actu
diligendi voluntas est tantummodo

mota et sic non diligeret libere
nec per rationem imitativam quia tenet ab aliis
hinc doctoribus quod deus movet ipsam
voluntatem ad actum diligendi imitativum
per hunc caritatis in fusa sicut
intellectum ad actum credendi per hunc
fidei **¶** Et igitur sic intelligendum Quo-
niam deus caritas est scilicet merita per
est bonitas et sapientia ad eius cog-
nitionem rectam inclinat caritatis
huius ut dicitur est supra Obiectum enim
huius cognitionis non est verum absolu-
ta sed verum confessum se habens
appetitum recto quod subtrahit dilec-
tionem caritative que facit appetitum
intellectivum rectum maxime circa
deum non remanet talis cognitio
¶ In hoc apparuit hic ponitur ratio
quod accipitur ex deo imitativa quod
ex dilectione ad nos misit filium suum
in mundum in humanitate assumpta
Ut vivamus per eum. Circa hoc quod
in fuit nobis sicut caput influit
sensum et motum membris suis sed
quoniam prior ipse dilexit nos
Diligere enim est alium bonum quodque
autem bonum nature vel gratie in nobis
est vel potest esse tantum est adeo agente
voluntate Et misit filium suum pro
trahendo a hostiam perquam deus
pater nobis spiritus redderet pro
peccatis nostris scilicet tollendis Et hoc
concludit intentionem dicens Carissimi
et Et patet littera **¶** Deum hic
ponitur ratio ratio quod accipitur indi-
na mansione in nobis quam domus
appetitum summe Et hanc facit causa-
tiva dilectionis Nam autem visio quod
huius imitativa circa Et hoc est quod

dicit Deū nemo vidit unquam **Ex**
 odi **Exponit** Non videbit me homo et
 vivet Dicit tamen augustinus quod conceptus
 fuit paulo et magis videtur dicitur esse
 nam per hoc fuit in partu et transi-
 tore non mansit De qua mansio
 Et hic sermo ut patet ex locis **Si di-**
ligamus invicem caritatem. Deus in
nobis manet sicut amatum in ama-
te. que quidem mansio est aliquatenus
eadem cum mansio patrie Nam huius
caritatis non evadit ad veniēte patri-
pate sed manet et proficit. sed cogni-
tio vie evadit. Et caritas eius in
nobis perfecta est Exponatur sicut
supra scilicet capitulo In hoc cognoscitur
et exponatur ut supra in fine ca-
pituli precedetis **Et nos vidimus**
Supra in principio huius capituli tra-
tauit de incarnatione verbi hic con-
firmat dictam determinationem Et primo
facit propositum Secundo inducit ad
dilectionis actum **Deus caritas est. De-**
terminatione vero supra posita de
incarnatione verbi confirmat per
hoc quod compositus fuit cum verbo in
carne et opera eius vidit Et hoc
est quod dicit **Et nos ego et alij apostoli**
vidimus Videmus autem eius huma-
nitatem. eius oculis corporalibus. et
eius divinitatem oculis mentalibus
non in se sed in effectibus suis sic
videtur causa in effectum Videtur
enim facientem miracula virtute
tocius nature create transcendenti
et non solum orando sicut alij sci
sed etiam imperando tamquam virtute
te propria. et testificamur de usque deo

modo Quoniam pater misit filium suum
 eiusdem nature et personae cum eo sal-
 vatorem mundi per suam passionem
 humanitate assumpta quod concludit
 Quis quis confessus fuit. corde et
 ore confessione caritatis. quomodo
 iesus homo verus est filius dei ita
 quod idem est suppositum utriusque nature
 scilicet divine et humane deus in eo ma-
 net per gratiam. et nos cognovimus
 hunc incarnatum modo predicto. et re-
 dimus caritati quam habet in nobis
 et credimus apostoli specialiter in tunc no-
 bismetipsum per caritatem **Deus caritas**
est Hic inducit ad caritatem et ut
magis maneat primo cum comedat
Quod cum comedit in Nos ergo Circa
primum comedit eam detribus primo
quia facit nos participare deitate
Et hoc est quod dicit Deus caritas est
scilicet incarnata. et qui manet incarnate
creata. que est quedam participatio
caritatis incarnate que deus est. indeo
manet. sicut participatio impar-
ticipato. et deus in eo sicut parti-
cipatum in participante Secundo
quia contra honorem iudicij faci-
dat securitatem et hoc est quod dicitur
In hoc est perfecta caritas dei ita Amor
enim facit confidere de presentia amati
quod subditur Quia sicut ille est p-
benefacens de celo iustis et iniustis
et nos sumus in hoc mundo per amorem
eius amicos et inimicos diligendo
Secundum quod dicitur matth. v.
Diligite inimicos vestros etc Et
subditur ut sitis filij patris vestri
qui in celis est Qui solem suum orti
facit super bonos et malos et

plur super in pro et in pro 30
quia excludit timor servilitate adeo
dicit timor non e meritate quod in
telligitur de simili timore et magis p
ulib e Sed perfecta caritas foris in
tit timorem Caritas autem quocumq ex
audit timorem servilem Et id q dicit
Caritas perfecta it a perfectio caritat
et minime habet hunc timore exclu
dere quoniam timor penam habet
a timor simili debetur quia facit tunc
peccatu solimno ne puniatur non p
detestatione vitij nec ppter vitada
offensam dei Sicut mulier hunc vo
luntatem adulterandi ab pmet aliqui
timens auro punit Qui aute timet
hoc modo non e perfectus meritate
a non habet caritatem apm perfec
tem alio mo exponitur de timore
miciali qui facit tunc peccatu par
tim ppter penam et partim ppter
offensam dei et hic timor magis
respicit penam semper amittitur
existence animi caritate et tunc de
timor no e meritate sub intelligit
perfecta. **N**os ergo pmissa car
tatis comedatone hic conter inducit
ad caritatem habendam Et pmo ad
caritatem dei dicens Nos ergo dili
gamus deu quoniam deus prior di
lexit nos Ut supra eode capitulo
Conter inducit ad caritate pximi
dicens Si quis dicit quoniam dili
go deum et fratrem suu sedit medax
e quia dilectio pximi includit mdi
lectio dei Et ad hoc inducit racione
dicens Qui non diligit fratrem suu q
videt it **A**d tunc intellectui sciendi

q duplex e causa dilectionis Uno
mo sicut id quod e ratio diligendi
et hoc mo boni tunc e ca diligendi
apm Nam omni qz bonu intelligit
in quantum bonu alio mo id quod
e via quedam ad acquirendu dilec
tione et hoc mo ansio alicuius est
causa eius non tamen sic q ea rae
sit diligibile quia e visibile S;
quia per usone huiusmodi dicitur quis
ad dilectione eius ergo non oportet
illud quod pns nobis occurrit ad di
ligendum Et hoc modo arguit apus
pximus eo q e nobis magis cogni
tus occurrit nobis magis diligenda
Ppter quod si aliquis pximu no di
ligit argui potest q deu no diligit
non quia pximus sit magis dili
gendus sed quia nobis pmo occurrit
diligendus ut dictu e Unde dicit
gregorius omelia xxxvii Gohis
q animus novit surgit ad mag
na que non novit et per hoc
q sit notu dilige distit incognita
amare Et sic intelligitur q dicit
hic Qui em non diligit fratrem suu
quem videt Et sic occurrit pmo
sibi diligendus rae similitudinis
in specie Et xiiii dicit omne animal
diligit sibi simile it Deum que
videt et sic pmo non occurrit
diligendus Quomodo potest dilige
quasi dicit non e pbabile quia di
lectio pximi e quedam viam
ad dilectione dei non tamen sequit
Ppter hoc q sit maior et perfec
tor sed magis e eo Nam illud
q pns e in via gnationis est

posterius ordine perfectioris sicut
patet de punita et statu consilii Et hoc
mandatum habemus ad eo macha xpo vii
Vbi preceptum de dilectione proximi coniungit
mandato de dilectione dei **capitulum vi**

Omnis qui credit hoc est
tercia principalis huius eple
tractatus in quo tractat
beatus iohes de eterna verbi ema-
nate Et dividitur in duas partes Et
primo continet se predictis in medi-
ate de dilectione proximi Secundo tractat
de emanate verbi alii Et hoc est
victoria Circa primum dicit ad dnm q
redit fide formata caritate quomā
reps nazareus. opus est in le-
ge et prophetis pmissus. ex deo natus
et per regenerationem baptisate Et
omnis qui diligit eum qui genuit et
deum qui fideles suos facit diligit
et eum qui natus est ex eo et quicunq; fi-
delem aliter non diligit sufficienter
dem nisi tu eo diligeris mebra ag
no subditur In hoc cognoscimus qm
diligimus natos dei tu deum diligamus
Nam dilectio dei includit dilectione
proximi ut dicitur Sed quia amor dei
non est otiosus operatur enim magis
si Et ut dicit gregorius amicitia vire
firma no subditur et mandata eius
faciamus Probatio enim dilectionis ex
hibicio operis Et hoc est enim caritas di-
a hic exigit caritas dei ut manda-
ta eius custodiamus corde retinendo
et ope adimplendo et ne aliquis
se excuset propter difficultate dicitur
et mandata eius gravia non sunt
si amanti Nam illa q de pu nati-
vitate sunt et aspera amor dei et
spes proxima facit levia no subditur

Quomam omne quod natum est ex deo
per fidem caritate formata vincit mu-
dum a temptacione mundi et persecu-
cionis it **¶** Et hoc est posita continua-
tio dicitur ex dilectione proximi hinc con-
determinat de emanate verbi Et
primo ponitur hic determinatio Secundo
determinatio manifestatio Et spiritus
est 3o manifestacionis in consilio i Et hoc
est testimonium Circa primum continendo se
ad hoc q dixerat in mediate ad dnm qd
natum est ex deo vincit mundum ostendit
quid sit illud quod facit vincit mundum
et hoc est victoria que vincit mundum
et facit vincit fides mea de verbo di-
citur et autem qui vincit mundum nisi
qui credit fide formata quomā ihesus
est filius dei si naturalis et per conse-
cutionem natus est et eo non ademptita-
te specifica qua natura divina non est
divisibilis sicut humana sed ydempti-
tate naturali distincta tunc in persona qua
natura non patitur nec ratio q gignens
et genitus alios sunt unum in suppo-
sitione **¶** Hic est si dei filius eternatur
a patre genitus qui venit in mundum
ad nos salvandum per aqua baptis-
malem qua per tactu pieissime carnis
in baptismo dedit vni regenerationem
aquis et sanguine effusum in prece-
m salutis alius opus Verus homo
verus deus non magis solum sicut
iohes baptista cuius baptisimus solus lava-
bat corpora sed non auferbat pec-
cata sicut facit baptisimus xpi sed
magis in baptismo virtute regnati-
onem habentem et sanguine admissi-
tas animas si contra redimendas suffi-
cienter **¶** Et spiritus est hinc continer
ponitur dicte determinacionis mani

41

festatio. Et quadruplex. non tamen
pamitur. hic secundum ordinem temporis
Prima fuit per spiritus sancti missionem
super apostolos in signo visibili. in testimonio
nisi quod Iesus ad deum patris glorificatus
et eius naturalis filius. et ipse deus.
Et de hoc testimonio predicto. saluatus
Iohannes xv. Cum autem uenit para-
clitus quem ego mittam uobis a patre
spiritu ueritatis. qui a patre procedit. ille
testimonium perhibebit de me. Et hoc
est quod dicitur. Spiritus sanctus est qui
testificatus est. in testimonio. non
potest esse falsum. quoniam uerus
est ueritas a dei patris filius qui procedit
a patre per modum intellectus. et sic est
eius uerbum. Idem enim est uerbum et
filius. propter quod illa que pertinent
ad intellectum ut ueritas sapientia. et
hugumque. appantur filio ueritatis.
Quoniam tres sunt. hic ponitur se-
cunda manifestatio. que est per aper-
tam uisionem. Nam apostola beata et
uinitas manifestat se beatis quando ad
personarum distinctionem. et uerbi ema-
nationem a patre. et spiritus sanctus ab-
utroque. et hoc est quod dicitur. Quoniam
tres sunt qui testimonium dant in celo
ueritatem manifestando. Nam testi-
monium dare est ueritatem manifestare.
Pater ingenitus. uerbo ab eo genitum
et spiritus sanctus procedens a patre et
uerbo. Et hi tres. omni sunt mes-
sentia. et sic unus deus. super omnia
gloriosus. Et tres sunt. hic ponitur
tertia manifestatio. que est per christi passi-
onem in qua anima christi fuit a corpore
separata. et a corpore mortuo fluxe-
runt sanguis et aqua. Iohannes xix. Di-
xit ergo. Et tres sunt qui testimonium

dant in terra. ueritatem filii dei mani-
festando. Spiritus ueritatis christi in quo ad
lumbum patris descendit. et eis se ma-
nifestauit. ostendendo suam deitatem
et personarum distinctam. exiit et
deum clare uiderunt. propter quod dominus
dixit latroni. Ite. Ite. Hodie me-
cum eris in paradiso. aqua et sanguis
et ueritatem manifestant in eccle-
sie sacramentis habentibus efficaciam
ex operibus. que quidem sacramenta con-
feruntur in fide et confessione. et tri-
nitatis. et tres omni sunt. quia
conuenerunt in assercione unitatis.
Et si testimonium. hic
ponitur quarta manifestatio que fuit
per sensibilem uocem. Nam in bap-
tismo christi et eius transfiguratione
audita fuit uox sensibiliter patris
dicentis de christo. Hic est filius meus
dilectus. Hic singulariter dicitur
per hoc ostendens quod ipse solus est
eius naturalis filius. et per tantum
unus cum ipso in substantia et persona
distinctus. Ceteri uero qui purificati
sunt. eius filii adoptiu. Dicit ergo
pro testimonio accipimus accipimus
hic pro quia. Nam testimonium est uer-
um. tamquam sufficiens in rebus
humanis. testimonium dei maius
est a rebus. nam ei non potest
sub esse falsum. sicut potest sub
est testimonium humanum. et per tantum
est magis credibile in rebus diuinis
quam testimonium hominum in rebus
humanis. Quoniam testificatus
est de filio suo in transfiguratione et
baptismo. ut predictum est. Qui re-
dit in filium dei in se. et effectum

illius testimonij qui non credit fi-
lio dactine eius acquiescendo medate
fecit cum sit deum patrem qui dixit
testificando hic est filius meus dilectus
et aduocit apm audite ut hic mathi
xviii qd subditur Quia non creditur
testimonio ut patet ex dictis

Et hoc est consequenter ponit patre
manifestacionis intencio Et primo ex
parte dei testificantis Qd ex parte
iohannis scribens ibi **H**ec scribo vo-
bis Circa pmi sciendum qd pdicte
manifestacionis intencio ex parte di
est qd homines consequantur per hac
vitam beatam Et hoc est qd dicitur Et
hoc testimoniu est a. intencio siue
finitis quonia vitam eternam dedit
nobis deus Si em accipiat vitam
beatam formaliter que est visio et fru-
itio diua Sic dedit eam impute in
spe et in futuro mte et de pnter il-
lis qui iam sunt in beatitudine Si
autem accipiat vitam beatam obiecti-
ue sic dei filius vocatur deitatis et ipa
vita beata principaliter in eius aspectu
beati reficiuntur minus et vocatur huma-
nitatis secundario magis aspectu reficiuntur
exilis Sicut dicit augustinus sup
iohannem et sic quoddammodo dedit
nobis vitam beatam quando dedit no-
bis suu filiu veru deu et veru
hominem Ideo subditur **E**t hoc
vita in filio eius est sic obiectiue qd
hic filiu dei per fidem formatam
hic vitam sic substantia in spe et
si hic filiu per in pntem et fructoz
habet eam in re Qui non habet
filiu dei hoc modo vel illo non habet
vitam consimiliter quia sic affir-
matio sequitur ad affirmatioz a tunc

gatio ad negacionem **H**ec scribo
vobis hic conter ponit intencio iohannis
scribens Et primo quid ad vitam hndu
Secundo quancu ad vitam hnta ibi **S**ic
quia pma in duas secundum duplex
viam consequentur Secunda i **E**t hoc
Circa pmi sciendum qd voluntas be-
iohannis conformis erat voluntati
dei testificantis Et id intendebat p illis
quibus scribebat per hoc vita beata
consequetur qd dicitur **H**ec scribo vobis
ut sciat quomodo vitam eternam ho-
bitis qui creditis fide per dilectione a-
perante in nomine filii dei si in per-
seueretis **E**t hoc fiducia hic ponit
secundum bonum consequentur s. oroni
suu effecti Et primo illud ponit
Qd circa hoc quidam distinctione facit
i **Q**ui sit Circa pmi dicit **E**t hoc
fiducia quam homo ad eu sic dei filiu
qd quicunq petierint secundum vo-
luntatem eius sic beneplaciti audiet
nos non tunc semper statim sed
tempore competere et scilicet quia
audiet nos quidquid petierint qd
est intelligendum qn petio est pna p-
se et p seuerans hinc em concurre-
tibus semper exaudiri et sic est i-
telligendum quod subditur **S**emper
quia repetitio est eiusdem ad maiore asser-
cionem **Q**ui sit hic conter est
petitio appetitibus sicut quanda
distinctione dicens **Q**ui sit scire
sui peccare peccati non ad morte
a. excludendo in pntem finalem qd
quis inditur in peccato mortali peccat
orando pro cedebat ei vita sic
quia talis peccator in gratia moietur
de quo hoc sit in quod sic peccat
non ad mortem suu no potest

nisi per ordinem reuelatione est peccatum
 ad mortem s; finalis impenitentia. quia
 quis in peccato mortali moritur. non p-
 illo dicitur ut roget quis. quia non est
 orandum p dampnatis et si ipse uiuere
 struetur quod est de p'sat' similiter no
 est pro orandum ut penam eternam
 euaderet p ut dicit aliqui posset tunc
 oral pro ut minus peccaret et per
 tans minus puniretur in inferno.
 Sed quia hoc nescitur quia quilibet pec-
 cator qua diu uiuit potest redire ad g-
 riam qd p omnibus peccatis adhuc
 uiuentibus orandum. Omnis iniqui-
 tas a transgressio diuorū preceptoꝝ q
 tantum equitatem iusticie. peccatum
 e mortale et e peccatum ad mortem. si
 quis in eo p'seueret usq; ad finem uite
 inclusit. ¶ **S**ecundus hic ponitur in
 tenore beati iohannis circa bonū iam
 hinc et e duplex. Quia ponitur ab
 et primo Intencio uero beati io-
 hannis e affectiua filios dei per ad-
 aptatione de uitate peccati mortalis
 si uoluerint per donū grē quam hnt
 Qd dicitur. Secundus q omnis qui natus
 e ex deo. per gratiam baptismalem
 non peccat. quam diu in eo stat
 et intelligitur de peccato mortali.
 q non potest stare cum grā. sed ge-
 neratio dei a ipa gratia p qua con-
 stituitur in quodam e dno super
 naturali. conseruatur eum. qntū
 e dese et malignus non tanget il-
 lū. inducendo ad mortale peccatum
 nisi uoluntate declinet a statu grē
 subitendo se maligno peccato mo-
 rtale ex libi arbitrij deficiuitate. Pri-
 mus quo inam ex deo s; qd si hoc
 referatur ad aptas qui erant nigra

confirmari et de hoc p reuelatione
 certificari qstid scire e per certum
 dno. Si autem referatur ad alias
 iustos p p'babilem coniecturam pen-
 ditū e supra Et mundus totus.
 a. homines i mundi delectabilibus fi-
 nem suū pponentes in maligno a in
 malo igne concupiscencie potius est
 ¶ **S**ecundus hic ponitur secundū
 bonū hnt s; fidi cognicio tūm dē
 Et s; qm quonia filius dei uenit
 in mundū et dedit nobis sensū ut
 cognoscamus uerū. Hoc em dedit
 aptis quando aperuit sensū ut
 intelligerent scripturas luce ultimo
 Alijs autem fidelibus dat sensum
 cognoscendi deū per fidem qua hnt
 s; se habere illam. saltem illam
 q e ex auditu. quam uis nesciat se
 hēe uitate et s; qm in uero filio
 eius ei adherentes per fidem apti
 uero cognoscunt se e in eo p fidem
 uitate formatā et hoc certitudinalit
 Alijs uero iusti coniecturalit hnt
 e uerus deus s; filius qui est unus
 deus cum patre. In hoc excluditur
 om negantia xpi ueram deitatem
 Quia eterna s; obiectiue ut p-
 ditū e eodem capitulo. Ultimus dē
 filioi custodite uas asimilatio
 a. acultu ydolatrie per herem s; mias
 q diligenter studeant in cultu omni-
 a dei in sepalibus. per mane ante
 hoc dicitur ad p'cedentū confir-
 mationē at **Epistola iohannis secunda**
 ¶ **Q**uoniam electe dno pas-
 quam beatus iohannes
 in epla pma instruxit
 fideles gradualit hnt cantor mudi-
 abus aptis in p'uit aliquis per-
 sonas specialit dno dicitur autē

hec epistola inter partes s; saluta-
 tionem per seculum et conclusionem
 Secunda incipit ubi **G**ausius s; m
 Tercia ubi plura hinc s; b; s; p; a
 parte pmo notificat per sona salu-
 tans cum dicit **S**enior et hoc tunc
 etatis puerit et status seu officij
 Illi em qui tunc agebant octavo se-
 nes uel seniores dicebant xpo disci-
 pulis et matuitatis in moribus s; m
 rectores vero calidius que tunc erat
 in astra **G**ohannes erat pncipalior.
 qd dicit **H**ic senior **S**ecundo noti-
 ficantur persone salute cu dicit
 electe dno et nativitas. Erat em
 magna et nobilis domna nomine
 electa hinc plem et familia fidele
 et ministros etiam sustentabat. quos
 ego diligo multitudine et caritativa di-
 lectioe absq; fallacia et simulacoe
 et non ego solus sed et omnes q; tag-
 nonent caritatem et omnes fideles
 qui cognoverunt xpm qui est
 opa vitas. ppter vitatem s; fidi
 et bone vite que permanet in
 vobis. per gratiam et voluistim
 eis in eternu iustificans. miseri-
 cordia. penam peccatis pccatis de-
 bitam relaxans **E**t pax et eterna
 beatitudo appetitu totalit quietas
 adeo pte aquo s; m; astra bona.
 et aresu xpo filio patris in caritate
 per quem intelligitur spitus cu cari-
 tas appatur et sic tres persone ex-
 punitur. eo q; mdiuisa s; m; opera
 trinitatis Aliter etiam patet dicit
 q; in expressione patris et filij sub
 intelligitur spitus sanctus qui est
 amboz noxus **E**t cu subditur

In caritate caritate supplendum est
 ut p ficiatis caritate et uitate mdilec-
 toe dei et eius cognioe **G**ausius s; m
 fmita salutatioe **H**ic incipit p seculo
 in qua pmo hortatur domna p dicta
 et eius domu et bonu psequendu **2o**
 ad malu p; anendum **3o** Quomam multi
 Circa pmi sciendu q; amicus laudata
 et optit **1o** beatus iohannes ad p; fien-
 dum in futuro laudat bonu de p; tito di-
 cens congratulando **G**ausius s; m walde
 m dno quomam inveni in filiis tuis
 ambulantes et p; fientes in uitate
 fidei et moru. sicut mandatu aro
 pmi apatre et xpo qui e pater om-
 xpianoz Consequeter inducit ad
 p; fiendu in melius dicens **E**t nunc
 rogo te domna de p; fectu in mandato
 dilectionis in quo tota lex implet
1o xpm plenitudo legis e dilectio.
 Non tamq; mandatu nouu it. quia
 sicut dictu e supra p; do capitulo.
 mandatu de dilectioe et de dicitur legi
 naturalis **E**t sic apncipio conditionis
 humane et de lego moysaica **E**t sic
 e ab initio legis date et renouatu
 e in lege noua et sic ab initio legi
 euangelice **U**t diligantur alterutru
 in deo et ppter deum. et hoc est
 caritas ut ambulemus semp p; fien-
 do secundu mandatu eius ea opere
 adimplendo hoc e em mandatu
 s; dilectionis dei et pximi in quo
 imphate continentur omnia madata
 que sunt quedam explicatoes man-
 dati dilectionis **U**t quem ad modu
 audistis ab initio uere caritatis et
 eo ambuletis semper p; fienndo **3o**
 Quomam multi **H**ic tunc induit

ad pronendum malum Et primo ostendit
apostolus et inducit ad cauendum Secundo
tradit cauendi modum ubi Si quis Cir-
ca primum dicit Quomodo multi seducto-
res qui dicunt ad hoc uos in
uano proficiunt quia multi seductores in-
ducunt ad contrarium a quibus est cauendum
Et qui sunt alii subdit Qui non con-
fiteantur ihesum christum uenisse in carne
et apostolus esse uerum deum ab eterno et
hominem in tempore Sicut sunt
iudei obfirmati et heretici prae senten-
tes de christo hic est seductor qui sic
de eo peruerso sentit et antichristus
licet non in persona. Adde uos met-
ipsum diligenter considerate et
caute. Ne perdatis omnia bona que
operari estis. Nam perditur per cor-
ruptionem heresis sed supple sit
in bono perseuerate. Ut mercedem
plenam habeatis et accipiat in partem
in qua tam licite faciat appetitum
omnis qui procedit et qui primo bene-
meredit per uiam iusticie et non per
mercedem in ditione christi. amia iusticie
recedendo. deum non habet per gratiam
que perditur per omnem mortale pec-
catum. **S**i quis hic contra et
dit prauidi modum dicens Si quis
uenit ad uos sub specie religio-
sitas et hanc doctrinam sibi non
iussit sed magis contrariam. Noli-
te recipere eam in domo et nolite
communitate cum eo in potu uel cibo
seu hospitio ne seducamini ab eo nec
ei que dixistis communitando ei
in uerbo. Et hoc similiter quod prauidi
corruptionis. Qui enim illi dicit aue

communitando ei in uerbo commu-
nicat operibus alius malis et expo-
nit se periculo communitandi cum eo in
opere malo. Aliter etiam exponitur
ista littera de hereticis ab ecclesia pre-
scriptis per excommunicationem qua parti-
cipans scienter cum talibus manet
excommunicationem saltem minorum
mensibus concessis. Ego praedixi uob-
is que dicta sunt scilicet perseueran-
tiam in bono et determinationem in malo.
Ut uideam dominum et uideatis non confim-
damini cum reprobis sed magis honore-
mini cum electis. **P**lura habens heret-
ice conclusio huius epistole in qua primo
se excusat de breuitate scripturae di-
cens plura habens scribere que non con-
tinentur in hac epistola. nolui per carta
et atramentum que est uox mortua
Spero enim me futurum ad uos et os ad
os loqui per uocem uocem que
habet maiorem efficaciam. Unde dicit idem
ad paulinum de omnibus sacre scripture
libris. Habet nestor quid latens
culgic omne uocis aures et manes
discipuli de carnis ore transfusa for-
tius sonat. Ut gaudium uerum ple-
num sit. quomodo plenitudo et efficaciam
doctrina. Vel aliter. Ut gaudium uerum
plenum sit a per mea doctrina peruo-
latis finaliter ad partem ubi est
gaudij plenitudo. **S**alutant filij
foris tue electe. Habebat enim as-
ta domina seruum eius nomine cum
ei tuus filij erant cum beato iohanne
euangelista gratia tecum domine heret-
ice confirmatio epistole in qua apostolus
optat isti domine confirmationem in
gratia adaptionis tamen iste est

non e in libro correcto et **epistola 14**
Memor gavo hęc **epistola**
 epistola fuit et pcedens di
 uiditur in tres partes scilicet sa
 lutatione pcedente et conlusionē
 Secunda ibi multa habuit pcedente
 parte pmo describitur persona salu
 tans ex tate et officio nō dicitur Sem
 or sicut dicitur e mepla pcedente Se
 cundo persona salutata. conoie et
 familiaritate tunc dicitur Gavo calissio
 iste erat thormthius alle de quo dicit
 paulus pma corapmo Gavo ad ago
 deo meo q neminem vestra bap
 tismi nisi Crispum et gavam Et
 de hoc dicit Ro. xij Salutat vas
 gavis hospes meus recipiebat enim
 et sustentabat pdicatores verbi di
 mini ppter quod erat aplo missio
 3o notatur affectus salutantis ad
 salutatum tunc dicit Quem ego di
 ligo in uirtute non uerbo solum aut
 rigida **et calissime** hic incipit pro
 secutio huius epte in quo beatus iohes
 pmo mouet gavi de persueracia
 in bono Secundo de meliorate a
 malo a scripsit **Quia pmi ut**
 gavis efficacius recipiat sua mo
 mōne pmo gratias agit de suis
 bonis opibus pntis de pntis de
 futuris dicens **calissime** de omnibus
 scilicet bonis opibus que facis orator
 facis pspere ingredi et ualere et
 debono in melius tempore pfitere
 sicut prospere agit anima tua q
 dicit ista non sunt opera ficta
 sicut sunt ypocritarū opera que
 non pcedunt ex conscientia et

recta **recta** Ideo pcedit
 gavis sicut ualde uerentibus fra
 tribus a predicantibus et pcedens fidei
 bus et testimonium phibetibus caritati tue
 in fide et opibus misericordie maiorem
 hospicio gratiam a nichil e michi gra
 tiosius audire quam ut audiam filios me
 os non carnales quia congo in eis per
 mansit sed spirituales In caritate ambu
 lare per caritatem fidei et moro qd conter
 in bono confirmat eum dicens **Carissime**
 fideliter facis erga deū et proximu qd
 boni operis in fratres per baptismi re
 generatos nobiscum et hoc in pcedens
 supple maxime e acceptu deo **Dicitur**
 autem hic pcedens fideles de suis carita
 tibus ppter fidem xpi ab maculis e
 recti qui testimonium reddiderunt carita
 ti tue quam exhibuisti in conspectu ec
 clesie Et per hoc multi sunt moti ad
 simile faciendum exemplo tui quos
 benefactes deducens digne deo qm gā
 sit luttā quas saluet pcedens tunc ad
 tepenerunt deducens a tuis elemosi
 nis prouidens ut inde transiret
 ad alia loca **Benefactes** digne ac a
 ad honorem dñi Et subditur **et qd**
 nomine eius a p fide omnis uerū di
 et non p tibus suis pfecti sunt a
 compulsi sunt pōire delatis suis spo
 liari bonis ppiis nichil amplexes a
 gentilibus a a suis contribulibus et
 nullibus ut dicit glosa non q nō
 possunt atque sed qd illi uolebant
 dare ut egestate compulsi rediret
 ad ydolatriam gentilitatis Et conclu
 dit **Nos** ergo debemus sustine huius
 moti tunc expensio inis **Hoc** aut
 dicit iohes non q hęc diuitias

sed q̄ de consilia eius di-
cuntur talia facebant. Et quia b̄
ecclesie data pauperibus ap̄e dispensabat
mepheo sicut apli alij mēuſale ut
h̄ actū in .iij. sing cooperatores caritas
ministrando necessaria illis qui p̄ vita-
te fidei tribulatores et exilia sustinet. Et
Quod scripsisse hic cōter in sicut ga-
gā de euitate maloz et associatōne
bonoz dicens Scripsisse forſitan
ecclesie a communitati fidelū in tua
tuitate. sed is qui amat. et cupit
ordmate p̄matū gerē meis dōctre
pes. nome ē quidam heresiarche q̄
uſurpabat sibi p̄matū illius ecclesie
nō recepit nos et epistolam nr̄am
q̄pter hoc si uenero ad locū illū. rō-
maucam eius opera q̄ facit et argu-
am impalam et p̄nam apli em-
talce rebelles tradebant sachane ad
nexandum corporaliter. ut h̄ p̄ma
Cōz q̄ uerbis malignis a malo
igne ignis s̄ igne supbie et in-
uidie garruens in nos. et maniter
et nr̄onabiliter laquens cōt̄ nos
ueros xpi discipulos. et quasi ei
q̄sta non sufficiant p̄mnia impi-
etate. neq̄ ip̄e suscipit fratres.
et paupes fideles et uirtutis p̄dicatores
non recipit hospicio. et eos qui sus-
cipiūt p̄hibet sub comminatōe pene
ne de cetero recipiat. Et de ecclesia
eicit. si contra p̄hibitionē eius fa-
ciant iniustissime tūc tū opera ca-
ritatis faciant q̄pter quod de isto
et suis sequantibus subditur b̄n̄ſic
noli imitari malū nr̄. Et subditur
ratio Qui bene facit ex deo est

Nam om̄e bonū p̄cedit ab eo Qui ma-
le facit non audet enim cognitōne
caritate formata caritate. Demetio testi-
monij reddunt bonū de opibus carita-
tis ab omnibus ap̄m cognoscentibus et
ab ip̄a caritate et adeo qui ē ip̄a uirtus
et nos testimonij perhibemus q̄ ex-
pecti sumus et nosi similiter per-
cipiamus. quoniam testimonij nos-
trum uerum ē q̄ dicit. n̄ſud debet
imitari et associare dōctorep̄n autem
et eius sequaces deuitare. **Q**uod multa
habui hic ponitur conclusio. et ex-
ponatur sicut conclusio epl̄e p̄cedē
uſq̄ pax tibi. In quo optat ḡuuo
pacem internā consistēre et pacem
fraternam amicitie et pacē sup̄nā
glōie. Salutant te amici et fideles
qui sunt apud te. nominatim ad
maiorē caritatis expressionem
que ē future felicitatis mechatio
ad quam nos perducit qui uiuit
et regnat in secula seculoz Amen

Iude apl̄e

Capituli p̄m̄i